

Munkavédelmi oktatási anyag
III. éves laboratóriumi gyakorlatot végző hallgatók számára

I. Általános munkavédelmi előírások és tudnivalók

Az Egyetem Munkavédelmi Szabályzatának előírásait a hallgatókra is alkalmazni kell.

Munkavédelmi oktatásban kell részesíteni a hallgatót:

- minden félév kezdetekor, a gyakorlati foglalkozások megkezdése előtt,
- munkabalesetek előfordulásakor, a baleset okainak és következményeinek feldolgozásával.

Az oktatás tematikáját a képzés jellegének megfelelően kell összeállítani.

Az oktatás megtörténtét MUNKAVÉDELMI OKTATÁSI JEGYZŐKÖNYV-ben (1. melléklet) kell dokumentálni, s a hallgatókkal aláírni. A jegyzőkönyv egy példányban készül, amelyet a tanszéki munkavédelmi dokumentumokhoz kell lefűzni. Az oktató az aláírásával igazolja, hogy az oktatott anyagot a hallgatók elsajátították.

A hallgató csak a biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban, az egészséget nem veszélyeztető és a munka végzésére vonatkozó szabályok megtartásával végezhet munkát.

A hallgató köteles:

- a) a rendelkezésre bocsátott munkaeszköz biztonságos állapotáról a tőle elvárható módon meggyőződni, azt rendeltetésének megfelelően a gyakorlatvezetője utasítása szerint használni;
- b) az egyéni védőeszközt rendeltetésének megfelelően használni;
- c) a laboratórium területén a fegyelmet, a rendet és a tisztaságot megtartani;
- d) a munkája biztonságos elvégzéséhez szükséges ismereteket elsajátítani és azokat a munkavégzésben alkalmazni;
- e) a veszélyt jelentő rendellenességet tőle elvárhatóan megszüntetni, illetve a gyakorlatvezetőnek jelezni;
- f) a balesetet, sérülést, rosszulletet azonnal jelenteni a gyakorlatvezetőnek, aki ezt köteles azonnal tovább jelenteni a tanszék vezetőjének (a munkavédelmi megbízottnak és a munkavédelmi vezetőnek), aki gondoskodik a további teendőkről.

Az Egyetem épületeiben dohányozni tilos. A kijelölt dohányzóhelyek az épületen kívül találhatók.

I. 1. Általános szabályok a laboratóriumi vezetők számára

1. A gyakorlatvezetők mindenkor kötelesek szigorúan ellenőrizni a laboratóriumi biztonsági szabályok betartását.
2. A gyakorlatvezetők kötelesek gondoskodni az összes védőfelszerelés állandó jó állapotáról, azok karbantartásának megszervezéséről, a helyes tárolásról, a velük kapcsolatos gyakorlati oktatásról. A gyakorlatvezetők személyesen vagy kijelölt megbízottjuk útján kötelesek a gyakorlat megkezdése előtt meggyőződni a biztonságtechnikai berendezések és védőfelszerelések állapotáról.

3. Ha az előírt biztonsági szabályok valamelyikét műszaki adottságok hiányosságai miatt a gyakorlatvezetők nem tudják betartani, úgy azt azonnal jelenteniük kell a tanszék vezetőjének.

I. 2. Általános szabályok a laboratóriumi renddel kapcsolatban

1. A laboratóriumi biztonság szempontjából az egyik legfontosabb szabály: a laboratóriumban mindig rend és tisztaság uralkodjék.
2. A laboratóriumban dolgozóknak ismerniük kell a villany főkapcsoló, a víz és gáz vezeték főcsapjának helyét és kezelési módját, hogy szükség esetén azokat késedelem nélkül el tudják zárni.
3. A laboratóriumi gyakorlat befejezésekor, a laboratórium bezárása előtt a gyakorlatvezetőnek meg kell győződnie arról, hogy az elektromos berendezések ki vannak-e kapcsolva, a víz és gázvezetékek csapjai zárva vannak-e és az ablakok be vannak-e csukva.
4. Sérült üvegholmit a laboratóriumban tartani nem szabad.

II. Elektromos berendezésekkel kapcsolatos munkák alapvető előírásai és szabályai

1. Elektromos berendezések tüzeinek oltásához víztöltő vagy haboltó használata tilos.
2. Elektromos eredetű balesetknél legfontosabb teendő a sérült kiszabadítása az áramkörből. Ezt követően a sérültet szellős helyre kell vinni és szükség szerint mesterséges légzést kell alkalmazni.
A legkisebb elektromos balesetnél is szükséges az orvosi felülvizsgálat az elsősegélynyújtáson kívül.
3. Elektromos berendezések javítását csak szakképzett egyén végezheti.
4. Elektromos szerelést ideiglenesen vagy rögtönözve végezni tilos. Úgyszintén tilos a biztosítékokat "patkolni".
5. Kábelsarival vagy banándugóval ellátott műszerzsinórokkal történő huzalozásnál gondosan ügyelni kell az érintésvédelemre.
6. Tolóellenállás, transzformátor 48 V feszültség felett védőburkolat nélkül nem használható.
7. Tilos mindennemű elektromos berendezést vizes állapotban (vagy nedves kézzel) megfogni.
8. Bármilyen rendellenességet azonnal jelenteni kell a gyakorlatvezetőnek.

III. Vegyszerekkel, ill. azok kezelésével kapcsolatos tudnivalók

1. Tilos a lefolyóba könnyen illó tűzveszélyes folyadékot önteni.
2. A védőeszközök használata kötelező mindazon munkáknál, ahol mérgezés vagy más egészségkárosodás veszélye fennállhat.
3. Benzol:
Erősen tűzveszélyes, levegővel robbanó elegyet alkot (1,5 ÷ 8)%. Gőze erős változást idéz elő a vérképben, a vörösvérsejtek száma csökken, leukémiát (fehérvérűséget) okoz. Mérgezés esetén lábizom fájdalom, légzési zavarok, nyomás érzete a homlokon, esetleg hisztérikus tünetek. Bőrön át felszívódva is veszélyes.
Hosszú vagy gyakori belégzést kerülni kell. Mosogatóshoz gumikesztyűt használjunk.

Szeged, 2000. szeptember 5.